

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym-Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Siwierski

Sędziowie: SSO Agata Adamczewska (spr)

SSR del. do SO Anna Michałowska

Protokolant: st. prot. sąd. Joanna Kurkowiak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Agnieszki Krysmann

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2017 r.

w sprawie

skazanego **M. K.** (K.) o wydanie wyroku łącznego

apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Kościanie

z dnia 16 września 2016 roku, sygn. akt II K 34/16

1. na podstawie art. 105 § 1 i 2 k.p.k. prostuje oczywistą omyłkę pisarską popełnioną w punkcie XI części wstępnej zaskarżonego wyroku w ten sposób, że w miejsce słów: „3 miesiący” wpisuje słowa: „5 miesięcy”,
2. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
  - karę łączną orzeczoną w punkcie 1 obniża do 6 (sześciu) lat pozbawienia wolności,
  - uchyla orzeczenie o karze łącznej grzywny zawarte w punkcie 2 wyroku i łączy kary grzywny orzeczone wobec skazanego w sprawach: VII K 32/14 Sądu Rejonowego w Kościanie Wydział Zamiejscowy w Śremie i II K 235/15 Sądu Rejonowego w Śremie i wymierza mu karę łączną 100 (stu) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 (dziesięciu) złotych,
3. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,
4. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. H. kwotę 147,60 złotych (w tym VAT 23%) tytułem zwrotu kosztów obrony udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym,
5. zwalnia skazanego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Anna Michałowska Sławomir Siwierski Agata Adamczewska

UZASADNIENIE

M. K. został skazany prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 1 lipca 2013 r. w sprawie VIII K 360/14, Sądu Rejonowego w Kościanie Wydział Zamiejscowy w Śremie z dnia 7 października 2013 r. w sprawie VII K 771/13, Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie II K 540/13, Sądu

Rejonowego w Kościanie z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie II K 751/13, Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie II K 823/13, Sądu Rejonowego w Kościanie Wydział Zamiejscowy w Śremie z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie VII K 32/14, Sądu Rejonowego w Kościanie Wydział Zamiejscowy w Śremie z dnia 23 października 2014 r. w sprawie VII K 185/14, Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie II K 141/14, Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie II K 322/14 (zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 25 marca 2015 r. w sprawie XVII Ka 167/15), Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 22 stycznia 2015 r. w sprawie II K 692/14, Sądu Rejonowego w Śremie z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie II K 235/15, Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie II K 268/14 (zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie XVII Ka 212/16).

Wyrokiem łącznym z dnia 16 września 2016 r. wydanym w sprawie II K 34/16 Sąd Rejonowy w Kościanie na podstawie art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 89 § 1b k.k. połączył orzeczone wobec M. K. kary pozbawienia wolności orzeczone w sprawach II K 540/13, II K 751/13, II K 823/13, II K 322/14, II K 468/14, VII K 32/14, VII K 185/14, II K 692/14 oraz II K 235/15 i wymierzył mu karę łączną 9 (dziewięciu) lat pozbawienia wolności (punkt 1 wyroku). Nadto na podstawie art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. Sąd meriti połączył orzeczone wobec skazanego kary grzywny wymierzone w sprawach VII K 32/14 i VII K 185/14 oraz II K 235/15 i wymierzył karę łączną grzywny w rozmiarze 140 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł, zaliczając na poczet orzeczonej kary grzywny okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie VII K 32/14 odpowiadający 96 stawkom dziennym (punkt 2 wyroku). Następnie Sąd I instancji na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczył na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie VII K 32/14 od dnia 3 września 2013 r. do dnia 4 września 2013 r. (punkt 3 wyroku). Sąd Rejonowy w ostatnich rozstrzygnięciach orzekł o należnych adw. R. H. kosztach obrony skazanego z urzędu (punkt 4) oraz zwolnił M. K. od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania (punkt 5).

Wyrok łączny został zaskarżony przez obrońcę skazanego w części dotyczącej orzeczenie o karze. Skarżący zarzucił orzeczeniu Sądu Rejonowego błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na pominięciu okoliczności przemawiających za zastosowaniem zasady pełnej absorpcji oraz mylnym przyjęciu, że w sprawie VII K 185/14 orzeczono wobec M. K. karę grzywny. Nadto na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. apelujący zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonych wobec skazanego kar łącznych. Formułując powyższe zarzuty odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie skazanemu kary w najniższym wymiarze, tj. przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji oraz o zmianę punktu 2 zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie kary grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł. Nadto apelujący wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów obrony udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy okazała się co do zasady trafna. Nie zasługiwał jednak na uwzględnienie wniosek o zastosowanie zasady pełnej absorpcji w stosunku do orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego kary łącznej pozbawienia wolności.

Na wstępie zauważyć należy, że w dniu 1 lipca 2015 r. weszła w życie ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.396), na mocy której zmieniono między innymi przepisy rozdziału IX kodeksu karnego dotyczącego zbiegu przestępstw oraz łączenia kar i środków karnych. Niemniej jednak, zgodnie z treścią art. 19 ust. 1 ww. ustawy, przepisów rozdziału IX ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym tą ustawą, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Mając zatem na względzie, że M. K. ostatni raz przez polski sąd został skazany w dniu 17 listopada 2015 r. i wyrok ten uprawomocnił się w dniu 13 kwietnia 2016 r., w niniejszej sprawie zastosowanie mogły znaleźć przepisy w brzmieniu po w/wym. nowelizacji. W myśl jednak ogólnej zasady kodeksowej, normującej kwestię tzw. kolizji ustaw w czasie, ustanowionej w art. 4 § 1 k.k., łącząc po wejściu w życie noweli z dnia 20 lutego 2015 r. wyrokiem łącznym kary prawomocnie orzeczone przed wejściem w życie tej noweli należałoby stosować "ustawę nową", tj. przepisy rozdziału IX w brzmieniu nadanym rzeczoną nowelą, a "ustawę obowiązującą poprzednio", czyli przepisy

rozdziału IX w dotychczasowym brzmieniu, tylko wtedy, gdyby była ona względniejsza dla sprawcy. Sąd Okręgowy miał na względzie, że na gruncie przepisów obowiązujących przed dniem 1 lipca 2015 r. wszystkie wymienione na wstępie orzeczenia mogłyby być objęte wyrokiem łącznym. Tym bardziej zasadne było więc rozważenie, który stan prawny był względniejszy dla skazanego. Zważyć należało na fakt, iż na mocy uprzednio obowiązujących przepisów rozdziału IX Kodeksu karnego, rozwiązaniu uległyby węzły wcześniej orzeczonych wobec skazanego kar łącznych. To z kolei spowodowałoby zmniejszenie dolnej granicy kary łącznej, przy jednoczesnym wzroście jej maksymalnej wysokości. Z uwagi na fakt, że pełna absorpcja, ani też kumulacja kar nie wchodziła w grę, zastosowanie uprzednio obowiązujących przepisów przez Sąd Rejonowy, doprowadziłoby niechybnie do wydania orzeczenia o podobnej treści, co zaskarżony wyrok. Powyższe powodowało, że zastosować należało przepisy rozdziału IX Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym po dniu 30 czerwca 2015 r.

Zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie podkreśla się, że niezależnie od możliwości zastosowania przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji, asperacji jak i zasady pełnej kumulacji, oparcie wymiaru kary na zasadzie absorpcji lub kumulacji traktować należy jako rozwiązanie wyjątkowe i wymagające szczególnego uzasadnienia. Główną rolę powinna zaś odgrywać zasada asperacji. Rację należy przyznać obrońcy M. K., iż wymierzając skazanemu karę łączną w punkcie 1 zaskarżonego wyroku nie uwzględnił Sąd I instancji w dostatecznym stopniu okoliczności przemawiających na jego korzyść. Stosowanie przez sąd przy wymiarze kary łącznej zasady absorpcji, uzależnione jest od istniejącego pomiędzy poszczególnymi czynami wchodzącymi w skład zbiegu realnego związku podmiotowo-przedmiotowego. Sąd Rejonowy uzasadniając wymiar kar łącznej w niedostateczny sposób odniósł się do tej relacji. Nie uwypuklił związku przedmiotowego, nie wskazał w dostateczny sposób na rodzajowość przestępstw popełnionych przez skazanego. Odległość czasowa pomiędzy poszczególnymi przestępstwami nie jest nadmiernie długa. Skazany wszystkie przestępstwa popełnił na przestrzeni dwóch lat. W zasadzie wszystkie występki te były skierowane przeciwko temu samemu dobru chronionemu prawem, czyli mieniu (44 przestępstwa). Tylko 6 przestępstw było skierowanych przeciwko dobrom innego rodzaju. Uwzględniając te okoliczności wywodzić należy, że przy orzekaniu o karze łącznej pozbawienia wolności winna znaleźć zastosowanie zasada asperacji bardziej zbliżona do zasady absorpcji, niż kumulacji. Kara łączna 9 lat pozbawienia wolności wymierzona przez Sąd Rejonowy jawi się jako rażąco surowa. Sąd Okręgowy miał również na względzie bardzo młody wiek skazanego oraz opinię o M. K. z Zakładu Karnego. Zachowanie skazanego w jednostce penitencjarnej należy ocenić jako umiarkowane, aczkolwiek poprawne. Uczestniczył on w kursie edukacyjnym z zakresu profilaktyki uzależnień, w programie readaptacyjnym dla „pijanych kierowców” oraz w zajęciach z zakresu Klubu Pracy. W warunkach izolacji podjął zatrudnienie, a z obowiązków pracowniczych wywiązuje się w sposób należyty. Pomimo początkowego ustalenia końca kary na dzień 27 września 2029 r. nadal skazany przebywa w zakładzie typu półotwartego.

Uwzględniając zatem w części zarzuty skarżącego, należało zmienić zaskarżony wyrok łączny w ten sposób, że obniżyć karę łączną wymierzoną przez Sąd Rejonowy w punkcie 1 wyroku do 6 lat pozbawienia wolności. Zdaniem Sądu Odwoławczego tak ukształtowana nowa kara łączna będzie spełniała wszystkie wymogi wskazane Rozdziale IX Kodeksu Karnego, a jednocześnie będzie dla skazanego dostateczną nauką, która wdroży go w przyszłości do przestrzegania porządku prawnego. Zarazem właściwie podsumowana zostanie odpowiedzialność skazanego za popełnione w zbiegu realnym czyny. Wymierzona w opisany wyżej sposób kara łączna nie może być odebrana za zbyt surową, ani też łagodną. Rozstrzygnięcie sądu w przedmiocie wyroku łącznego jest zawsze swego rodzaju podsumowaniem działalności przestępczej. Ma on likwidować swoistą konkurencję kar w postępowaniu wykonawczym, która wynika z wielokrotnych skazań. Nie jest to sposób na premiowanie skazanych, którzy popełniają dużą ilość przestępstw, lecz narzędzie umożliwiające prowadzenie racjonalnej polityki karnej oraz zapobiegające nadmiernej represji. Na gruncie przedmiotowej sprawy Sąd Rejonowy zaniechał rozważenia, jaka kara powinna być wymierzona skazanemu, gdyby wszystkie zbiegające się czyny były przedmiotem jednego postępowania, przy uwzględnieniu wszystkich pozostałych okoliczności, mających znaczenie dla wysokości kary. W ocenie Sądu Okręgowego taką karą z pewnością nie byłaby ta, jaką orzekł Sąd meriti.

Kończąc ten wątek rozważań należało zauważyć, iż skazany zakończył odbywanie kary w sprawie II K 751/13 z dniem 24 listopada 2016 r. Przedmiotowy wyrok nie powinien więc być wzięty pod uwagę przy wymierzaniu kary łącznej

(vide art. 85 § 2 k.k.). Z uwagi jednak na zaskarżenie wyroku Sądu Rejonowego wyłącznie przez obrońcę skazanego, Sąd Okręgowy nie mógł przedmiotowej okoliczności uwzględnić na niekorzyść M. K..

Zasadny okazał się drugi z zarzutów apelacji. Rzeczywiście w sprawie VII K 185/14 nie była orzeczona kara grzywny. Tym samym korekcie należało poddać rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego o karze łącznej grzywny, gdyż wskazany powyżej wyrok nie może wejść w jej zakres. Sąd Okręgowy wymierzając karę łączną grzywny miał na względzie tożsame przesłanki jakimi kierował się korygując rozstrzygnięcie zawartej w punkcie 1 wyroku Sądu Rejonowego. Nadto wziąć pod uwagę należało fakt, iż wyrokiem w sprawie VII K 32/14 wymierzono skazanemu karę łączną grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na 10 zł, ale jednocześnie na poczet orzeczonej kary łącznej grzywny zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie odpowiadający 96 stawkom dziennym grzywny. W tych okolicznościach zastosowanie zasady pełnej absorpcji było konieczne. Zatem Sąd Okręgowy wymierzył M. K. karę łączną grzywny w wysokości odpowiadającej najwyżej sankcji tego rodzaju wcześniej orzeczonej, tj. w sprawie VII K 32/14.

Na podstawie art. 105 § 1 i 2 k.p.k. Sąd Okręgowy sprostował oczywistą omyłkę pisarską popełnioną w punkcie XI części wstępnej zaskarżonego wyroku w ten sposób, że w miejsce słów: „3 miesiący” wpisał słowa: „5 miesiący”. Omyłka ta dotyczyła rozstrzygnięcia o karze zawartego w wyroku wydanym w sprawie II K 235/15. Lektura uzasadnienia Sądu Rejonowego wskazuje, że przedmiotowe uchybienie wpłynęło na błędne oznaczenie hipotetycznej kary łącznej przy zastosowaniu zasady kumulacji na 13 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności (prawidłowo powinno być 13 lat i 7 miesięcy pozbawienia wolności, jednakże takiego ustalenia, jako poczynionego na niekorzyść skazanego, przy przeciwnym kierunku zaskarżenia, nie wolno było poczynić). Z uwagi jednak na jednoznacznie odrzucenie przez Sąd Rejonowy możliwości orzeczenia maksymalnego wymiaru kary łącznej, błąd ten nie miał realnego wpływu na treść zaskarżonego wyroku.

W tym miejscu zaznaczyć należy, że Sąd Okręgowy dokonał również z urzędu kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku w świetle bezwzględnych przesłanek odwoławczych przewidzianych przepisami art. 439 § 1 k.p.k. oraz art. 440 k.p.k., jednak żadne z nich, w przedmiotowej sprawie, nie wystąpiły. Z tego względu nie było potrzeby ingerencji w zaskarżone orzeczenie z urzędu, poza wskazanym powyżej rozstrzygnięciem w przedmiocie sprostowania oczywistej omyłki.

Na podstawie § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów niepłatnej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015r., poz. 1801), Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. H. 147,60 zł (w tym 27,60 zł podatku VAT) tytułem sprawowanej z urzędu obrony skazanego w postępowaniu apelacyjnym. Sąd Okręgowy postanowił zwolnić M. K. od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze w oparciu o treść art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k.

Anna Michałowska Sławomir Siwierski Agata Adamczewska